

БЕЦІДИ
МАЙСТРА
ХАЙ ТАЄ
ПРО
СТРАТЕГІЮ

КНИГА ПЕРША

БАЛЕРІЙ ПЕКАР

戰海
略韜
討大師

Харків
ФОЛІО
2024

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

前言

ПЕРЕДМОВА

Літописи кажуть, що Хай Тао — великий китайський стратег давнини. Ми не знаємо, коли й де він жив, та чи жив він взагалі. Але перекази стверджують, що в нього було безліч учнів, а сам він подорожував і воював, не цурався торгівлі та цивільної служби. Його рукописи не збереглися, якщо вони взагалі існували, але його думки чітко звучать у Наполеона та Ліддел Гарта, у Клавзевіца та Люттвака, а також у класиків бізнес-стратегії, таких, як Портер і Траут. Багатьом ці думки можуть здатися парадоксальними, але ж все мистецтво стратегії таке. Багатьом ці думки можуть здатися тривіальними, але майже завжди в них є глибокий план, непомітний на перший погляд.

Цілком можливо, ідеї Хай Тао будуть набагато кориснішими бізнесменам, ніж військовим, що й не дивно: військових обов'язково вчать стратегії, а бізнесменів — ні. Основні принципи стратегії єдині для

війни, бізнесу, дипломатії та політики. Що об'єднує ці такі різні сфери? У всіх випадках ми маємо справу не з неживими об'єктами, а з противником — найчастіше розумним і розважливим, який зовсім не збирається здаватися. З цієї ж причини, власне, основні принципи управління людьми єдині в комерційному підприємстві, державній установі та військовій частині — і там, і там ми маємо справу з носіями вільної волі та власного погляду на світ.

Нехай вас не бентежить, що іноді Хай Тао промовляє відверто менторським тоном. Адже його притчі та історії дійшли до нас у записі учнів, причому з глибокої давнини, та ще й китайською мовою. Тож вслухаємося разом в ці стародавні мотиви, приміряємо на ситуації сучасного життя й здивуємося, наскільки все звучить актуально. Рекомендується читати не все відразу, а одну–дві історії на день, приміряючи на своє життя й справи, на свої перемоги й поразки та обмірковуючи, як це застосувати.

Досить складно прив'язати Хай Тао до якоїсь епохи. Судячи з певних ознак, він жив в епоху Весен та Осеней і, таким чином, був сучасником

Сунь Цзи та Кун Фу-цзи (Конфуція), але численні деталі спростовують цю версію (зокрема, 36 класичних стратагем виникли пізніше); втім, деталі могли бути додані пізнішими переписувачами, і тому в тексті досить багато анахронізмів. Явним наслідком редагування в наступні епохи є кількість оповідок — 108, адже це число стали поважати в Китаї набагато пізніше. Судячи з усього, Хай Тао був полководцем і наставником у царстві Цзінь, втім, в історії Китайської цивілізації є кілька державних утворень з такою назвою. Цілком можливо, що місце служби великого майстра було виправлено в наступні століття з якихось невідомих нам політичних міркувань.

Про особисте життя великого стратега ми не знаємо нічого. Вдалося зібрати тільки відомості про походження (можна сказати, еволюцію) його імені. Сім'я Хай (海) назвала сина дитячим прізвиськом Тáo — «персик» (桃), збираючись після досягнення повноліття дати йому горде й дуже поширене ім'я Тào (Хай Тào — морський вал, 海濤). Однак юнак, мабуть, зі скромності вирішив вибрати ім'я Тáo 陶 (глиняний посуд), пов'яза-

не з гончарним, а не військовим мистецтвом. А в рукописах учнів вони звать майстра зовсім іншим ім'ям Тāo (韜), що означає піхви меча або чохол лука, в переносному сенсі — приховування своїх сил, тобто ім'ям, безпосередньо пов'язаним із вченням про військове мистецтво (Тāo Люе — військове мистецтво, 韜略). Юнацьке ім'я пояснює, чому до майстра іноді шанобливо звертаються дивним титулом «таогун», гончар, напевно, з огляду на його вплив на уми й долі учнів (сучасний читач, напевно, відразу згадає Гаррі Поттера). Не виключено, що це все пізніші вигадки.

Втім, насправді неважливо, чи дійсно все описане в книжці трапилося з однією людиною або ж це пізніша компіляція різних авторів, як нерідко бувало в ту епоху. Головне не це, а мистецтво стратегії як таке, що постає нам в життєвих історіях та оповідках великого майстра — справжнього або вигаданого.

Примітки до слів, позначених в тексті зірочкою.
Вейці — китайська назва гри го.

Лі — міра довжини, в різні епохи становила від 300 до 600 метрів.

Мацзян — правильна вимова назви гри, відомої як маджонг.

Сяңці — китайська гра, можливо, має спільне походження з шахами.

Ці — життєва енергія, що пронизує Всесвіт і людину.

Чимало стародавніх китайських термінів замінені сучасними, щоб не перевантажувати читача. Це, звичайно, позбавляє текст етнографічного шарму, натомість очищає основний сенс.

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

豆類

ЯК УХВАЛЮВАТИ РІШЕННЯ

Якось учні запитали Хай Тао:

— Учителю, як вам вдається завжди знаходити правильні стратегічні рішення? Адже часто буває так, що інформації бракує, а часу на її аналіз немає зовсім! А ціна помилки дуже велика. Як бути?

— У мене є надійний, перевірений часом прийом, заповіданий мені моїм учителем, — відповідав Хай Тао.

— Учителю, розкажіть нам про нього! Навчіть нас!

— Я завжди ношу в кишені дві квасолини — чорну й білу. Ось вони, бачите? Передусім я намагаюся сформулювати стратегічну задачу у вигляді такого питання, на яке можна відповісти «так» або «ні». Потім я лізу в кишеню й навмання дістаю одну квасолину. Біла значить «так», чорна — «ні». І після цього я послідовно й жорстко втіляю отримане стратегічне рішення.

— Але ж виходить, що рішення вибрано випадково, вчителю?

— Звісно. Але в умовах невизначеності, якщо рішення треба ухвалити негайно, послідовність і жорсткість завжди краще коливань і нерішучості. Краще якісно втілити будь-яке рішення, ніж сахатися від одного до іншого, вагатися та змінювати думку до останнього.

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)